

**POVIJEST I KULTURA
DUGOSELSKOG
PODRUČJA**
zbornik radova

Nakladnici:

Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“

Trg Marka Marulića 19/1, 10000 Zagreb

www.pilar.hr

Gradska knjižnica Dugo Selo

J. Zorića 17, Dugo Selo

Tel: 01/2753-754

www.gkds.hr

Biblioteka Terra sancti Martini

knj. 129.

Urednici:

dr. sc. Danijel Vojak

prof. Predrag Topić

Recenzenti:

prof. dr. sc. Ivan Majnarić

dr. sc. Danijel Vojak

Izrada naslovnice i fotografije skupa:

Ivana Žerovnik

Lektura:

prof. Ivana Mijatović

Tisak i uvez:

Graforad, Rugvica

Zbornik je objavljen uz financijsku potporu Grada Dugog Sela.

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige ne smije se koristiti niti reproducirati ni na koji način, niti u koju svrhu bez pismenog dopuštenja nakladnika.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 991005965309309366

ISBN: 978-953-8404-53-5 (Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“)

ISBN: 978-953-8474-21-7 (Gradska knjižnica Dugo Selo)

POVIJEST I KULTURA DUGOSELSKOG PODRUČJA

zbornik radova

Uredili:
dr. sc. Danijel Vojak
prof. Predrag Topić



Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, Zagreb
Gradska knjižnica Dugo Selo, Dugo Selo
2026.

Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u Kulturno-informativnom centru u Dugom Selu 10. svibnja 2025. u organizaciji Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“ i Gradske knjižnice Dugo Selo.

Organizacijski odbor:

Prof. Predrag Topić, Gradska knjižnica Dugo Selo

Dr.sc. Danijel Vojak, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb

Dr.sc. Željko Holjevac, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb

Dr. vet. med. Jasminka Kokot Bambić, zamjenica gradonačelnika Grada Dugog Sela

Izvršni odbor:

Prof. Predrag Topić, Gradska knjižnica Dugo Selo

Dr.sc. Danijel Vojak, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb

Predgovor

Hrvatska historiografija i danas je većinom usmjerena na proučavanje nacionalne povijesti, ponajprije zato što i dalje postoje određena povijesna razdoblja i događaji koji nisu u potpunosti obuhvaćeni sustavnim istraživanjima. Uz dominantan nacionalni diskurs, u hrvatskoj je historiografiji sve prisutniji smjer proučavanja lokalne povijesti. Slijedeći promišljanja Pamele Brooks, diskurs lokalne povijesti usmjeren je na proučavanje ljudi, mjesta, institucija i zajednica u određenom mjestu ili gradu. Cilj je takva pristupa svojevrzni prikaz načina života u određenom razdoblju te događaja značajnih za zajednicu. Slično promišlja i John Beckett, koji u knjizi *Writing Local History* povijest razumije kao „guljenje slojeva“ povijesnih procesa te prikazuje transformaciju povijesnih sredina i ljudi. Konkretnije, Beckett navodi kako je lokalna povijest svuda oko nas, što znači da ona može biti usmjerena na povijest naših kuća, ulica i zajednica. Također, potrebno je istaknuti kako se povijest lokalnih zajednica može razumjeti kao svojevrсна ishodišna točka za razumijevanje nacionalnog identiteta određenog naroda. Slijedom takva razmišljanja, može se zaključiti kako se upravo spoznajom uloge vlastite lokalne zajednice u širim povijesnim okvirima razvija dublja svijest o povijesnim korijenima naroda.

Povijest Hrvatske temelji se ponajprije na povijesti hrvatskog naroda, ali i na povijesti drugih naroda. Istodobno, nacionalna se povijest sastoji od mozaika povijesti lokalnih zajednica. Gotovo je nemoguće razumjeti nacionalnu povijest bez proučavanja njezinih lokalnih sastavnica.

Upravo se jedna od takvih povijesti lokalnih zajednica odnosi na dugoselsko područje. Potrebno je istaknuti njegovu višestoljetnu povijest koja započinje početkom 13. stoljeća, točnije poveljom kralja Andrije II. Arpadovića iz 1209. godine. Dugoselsko područje danas čine grad Dugo Selo te općine Brckovljani i Rugvica s ukupno preko 35.000 stanovnika. Sâm grad Dugo Selo postala je moderna urbana sredina s oko 20.000 stanovnika. Povijesni značaj dugoselskoga kraja neupitno je vezan uz širu zagrebačku povijesnu regiju, unutar koje zauzima značajno mjesto.

Bogata povijest i kultura dugoselskog područja nametnule su potrebu za sustavnim znanstvenim istraživanjima. Jedan od koraka u tom smjeru bilo je održavanje znanstvenog skupa koji bi okupio relevantne stručnjake radi istraživanja dijelova mozaika lokalne povijesti. Inicijativa za održavanje skupa proizašla je iz razgovora Predraga Topića, ravnatelja Gradske knjižnice

Dugo Selo, i Danijela Vojaka, znanstvenika s Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“ u Zagrebu. Oni su smatrali da u znanstvenoj zajednici postoji interes za proučavanje povijesti i kulture navedenog područja. Primarni cilj skupa bio je okupiti znanstvenike koji bi svojim izlaganjima i radovima pridonijeli boljem razumijevanju dugoselskoga kraja.

Skup pod nazivom „Povijest i kultura dugoselskog područja“ održan je 10. svibnja 2025. u prostorima Kulturno-informativnog centra u Dugom Selu. Okupio je sedam znanstvenih i stručnih djelatnika iz četiriju istaknutih institucija: Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“ (Zagreb), Hrvatskog instituta za povijest (Zagreb), Hrvatskog katoličkog sveučilišta (Zagreb) i Muzeja Prigorja iz Sesveta. Prilikom otvaranja skupa, gradonačelnik Nenad Panian istaknuo je važnost poznavanja povijesti kao preduvjeta za budući razvoj zajednice, što se može smatrati i motom ovoga susreta. Uslijedila su izlaganja strukturirana u dvije kronološke sesije. Analizirani su različiti aspekti povijesti i kulture: arheološki lokaliteti (Damir Fofić), prometna povezanost (Hrvoje Kekez), djelovanje templara (Tomislav Matić), političke prilike (Mislav Gabelica), povijest Roma (Danijel Vojak), vojno-političke okolnosti u Domovinskom ratu (Nikola Tominac) te značaj park-šume Starjak (Klara Kranjčec). U zaključnom dijelu, kolege Topić i Vojak najavili su objavljivanje zbornika radova sa skupa.

Nakon više od godinu dana rada, urednici Predrag Topić i Danijel Vojak priredili su prvu znanstvenu publikaciju u kojoj su objavljeni radovi izloženi na spomenutom skupu. Potom su objavljeni prikazi publikacija o povijesti Gradske knjižnice u Dugom Selu te o školstvu na području Općine Brckovljani. Neven Kovačev objavio je prikaz ovoga skupa, a priložene su i fotografije sa samoga događaja.

Zahvala za izdavanje ove publikacije upućuje se prvenstveno Gradu Dugom Selu koji je financirao njezino tiskanje. Posebno treba istaknuti doprinos autora koji su svojim istraživanjima pomogli u razumijevanju bogate povijesti i kulture dugoselskoga kraja. Ovom je publikacijom dugoselsko područje snažno istaknulo važnost znanstvenog proučavanja vlastite povijesti i kulture.

dr.sc. Danijel Vojak
prof. Predrag Topić